

Sousedé z Domaslavic – od vesnické zabíjačky až po tajemství Petra Bezruče

Jan Gajda se s přáteli rozhodl oživit sousedskou pospolitost v Horních Domaslavicích. Spolek Sousedé z Horních Domaslavic pořádá akce pro děti i dospělé, připravuje výstavu k 720. výročí obce a otevírá i otázky spojené s básníkem Petrem Bezručem.

► Jiří Vítězslav Sahr

Jste domaslavickým rodákem? Co vás přivedlo k myšlence založení spolku Sousedé z Horních Domaslavic?

Nejsem rodák, spíš „náplava“. Ale od chvíle, kdy jsme si zde v roce 2006 koupili pozemek a rozhodli se tu usadit, mi toto místo přirostlo k srdci. Uchvátila mě nejen okolní příroda, ale i farní kostel sv. Jakuba Staršího se starým hřbitovem a fara, která je dodnes centrem místního duchovního života. Postupně jsem ale začal vnímat, že i na vesnici mizí sousedská pospolitost. To, co dřív bylo samozřejmostí – posezení v hospodě, zpěv u harmoniky, hraní karet nebo výpomoc na poli – dnes vytlačila honba za výkonem a ziskem. Řemeslníci stárnou, drobný chov domácích zvířat nahradily hypermarkety a dnešní děti si už ani neumí představit, jak před třiceti lety vypadala domácí zabíjačka.

Řekli jsme si, že s tím zkusíme něco udělat. S partou přátel a nadšenců jsme před dvěma lety navázali na starou tradici a uspořádali první veřejnou domaslavicovou zabíjačku. Ve spolupráci s místními řeznickými mistry jsme porazili hned šest prasat. Dnes už vše samozřejmě probíhá podle přísných pravidel – žádné krvavé scény na veřejnosti. Návštěvníci ale mohli vidět, jak se prase zavěsí a zkušený řezník ho začne porcovat, přesně tak, jak se to dělávalo kdysi. Zájem o akci byl nad všechna naše očekávání.

O rok později, už jako spolek Sousedé z Horních Domaslavic, jsme zvládli uspořádat další dvě vlastní akce a zapojili se i do pouti – pekli jsme tradiční koláče a prodávali občerstvení. Naším cílem je vrátit do obce soudržnost a ukazovat, jaký um, řemesla i tradice se tu po generace pěstovaly.

Předseda spolku Sousedé z Horních Domaslavic Ing. Jan Gajda.

Foto | Jiří Vítězslav Sahr

A hlavně je předávat dál dětem. Řídíme se naším sloganem: „Odhalovat našich předků um daří se vždy Sousedům.“ A protože máme rádi rýmy, přidali jsme i motto, které nás dobře vystihuje: „Když se ti moc neveče, pomůžou ti Sousedé!“ (úsměv)

Charakteristické pro vaše akce je bohatý doprovodný program pro děti...

Děti a mládež jsou naše budoucnost. Když už se nám daří propojovat střední i starší generaci, nemůžeme zapomínat na ty nejmladší. Proto je u nás všechno pro děti zdarma – od střelby ze vzduchovky bez omezení počtu střel až po projížďku na poníkovi. Víme, že ne každý rodič si může projížďky dětí na koni nebo poníkovi dovolit. U nás to mají všichni stejně: chceš se svést? Postav se do fronty a vykeř, až přijdeš na řadu, třeba i opakovaně. A stejně je to i se střelbou a jinými aktivitami. Největší odměnou jsou vždy rozzářené oči dětí a spokojenost rodičů, díky nimž se k nám rádi znovu vrací.

A když už mluvím o jízdách na koni, připomenu i jednu z našich akcí, kde jsme přizvali kováře. Ten

přímo na místě rozpálil mobilní výheň a před očima dětí okoval koně. Především kluci z toho byli nadšení – troufám si říct, že něco takového viděli poprvé v životě.

Ve spolupráci se zdejší farností připravujete letos u příležitosti 720. výročí založení obce akci To nejlepší z Domaslavic. Co se pod tímto názvem skrývá?

Původně jsme měli v plánu něco úplně jiného. Chtěli jsme lidem nabídnout to nejlepší, co v Domaslavicích vzniká – někdo by uvažil nejlepší guláš, jiní nabídli své koláče, zahrádkáři by vystavili největší vypěstovanou dýni... Prostě přehledku toho, co místní umí, doplněnou o činnost spolků. Jenže pak jsem se dozvěděl, že hospoda bude zavřená a obecní sál v rekonstrukci – s oběma jsme v původním konceptu počítali. V první chvíli jsem to chtěl celé zrušit. Ale jak se říká, nouze naučila Dalibora housti. Rozhodl jsem se zaimprovizovat a celý projekt překopat.

Věděli jsme, že chceme lidem připomenout osobnosti, které se zapsaly do dějin obce. Jednou z nich je duchovní správce

místní farnosti z konce 19. století Jan Evangelista Ježíšek – velký vlastenec a hospodář, který tu založil první ovocnářskou školkou. Každý, kdo ji navštívil, si mohl odnést roub z jeho stromků a zůšlechťovat svůj sad. Ježíšek patřil také k zakladatelům turistiky na Těšínsku a byl osobním přítelem básníka Petra Bezruče, který ho v Domaslavicích několikrát navštívil. Věřím, že právě i pod dojmem těchto setkání později napsal báseň Domaslovice zařazenou do sbírky Slezské písně. A právě Bezručova osobnost, jeho přátelství s Ježíškem a návštěvy naší obce se staly novým hlavním motivem celé akce.

Domluvil jsem se se zdejším farářem Janem Vechetou a zeptal se ho: „Zapůjčíte nám na takovou výstavu kostel?“ Nejen že souhlasil, ale rovnou navrhl, že se při té příležitosti otevře i fara, kde se kdysi Bezruč s Ježíškem setkávali. Ve vedlejší domě zahrádkářů bychom pak připravili jejich oblíbená jídla. A pořád nás napadají nové nápady, jak program ještě obohatit – chceme vystavit liturgický oděv kněze Ježíška, zvonek ze soběšovického kostela a další historické předměty.

Oslovili jste také provozovatele projektu Sanitka přání. O co jde?

Ano, chceme místním lidem představit tento jedinečný projekt inspirovaný nizozemským konceptem. Jeho smyslem je umožnit lidem v terminálním stádiu nemoci nebo s výrazně omezenou pohyblivostí splnit si přání – třeba navštívit blízkého člověka, místo plné vzpomínek, park, výstavu nebo koncert. K tomu slouží speciálně vybavená sanitka s pohodlným lůžkem, panoramatickým oknem, možností pustit si vlastní hudbu a doprovodem až dvou blízkých. A co je podstatné – klienti za tuto službu nic neplatí. Veškeré náklady kryjí dobrovolníci a dary od lidí i firem.

Říkal jste, že výstava bude postavena na osobnosti básníka Petra Bezruče. Čím vás tak fascinuje?

Ačkoli jde v mnohém o rozporuplnou osobnost, byl bezesporu nejvýraznějším literátem Slezska. Během svého pobytu v Místku zanechal v našem kraji nesmazatelnou stopu. Díky Ondřeji Boleslavu Petrovi, kterému někteří literární historici přisuzují spoluautorství Slezských písní, se seznámil s Janem Evangelistou Ježíškem. Jeho návštěvy místní fary dokládají dopisy adresované Františkovi Losíkovi a zdejší škole u příležitosti slavnostního otevření barákové školy, v nichž se omlouvá, že se nemůže zúčastnit. Jeho vztah k naší obci připomínají básně

Když se na místní faře setkávali Petr Bezruč s Janem Evangelistou Ježíškem, dnes zde návštěvníky vítá farář Jan Vecheta.

Domaslovice a Kantor Halfar, který ve zdejší škole učil.

Z našeho kraje pocházely i Bezručovy osudové lásky – Maryčka Sagonová, manželka hostinského z Místku, které věnoval báseň Jen jednou, a Doda Bezručová

ze Sviadnova. O jejich vztahu jsem hovořil i s její vnučkou, se kterou jsem stále v kontaktu.

Na výstavě slibujete představit řadu raritních exponátů z básníkovy života.

Prozradíte, na co se návštěvníci mohou těšit, odkud exponáty pocházejí a jak obtížné bylo je získat?

Nejprve musím říct, že půjde o jednodenní akci – uskuteční se 11. října v kostele a na faře. Nese v sobě symboliku setkání kněze Ježíška s Bezručem, tedy spojení duchovního a světského světa. Návštěvníci uvidí například stůl z místecké pošty, za kterým básník pracoval. K vidění budou také jeho kalamář, hrnky a vybavení pokojíčku, včetně obrazu, který mu věnovala Doda Bezručová z domku, který společně s ředitelem školy Češkem Kancelířem postavil v Brance u Opavy, kde Bezruč často pobýval. Unikátem bude i posmrtná fotografie – jediná svého druhu.

Možná předbímám, ale objevit by se měl i původní automobil, ve kterém Bezruč přepravovali. Sam totiž neměl řidičský průkaz.

Všechny předměty jsou originály zapůjčené z Muzea Beskyd ve Frýdku-Místku, Těšínského muzea, Slezského památníku Petra Bezruče a Muzea a galerie v Prostějově. Jednám také s rodinou Boleslava Petra, rodinou Bezručovou i s vnučkou Dody Bezručové. Snažím se získat i jeho korespondenci a věřím, že se to podaří. Překvapilo mě, jak přísné hodnocení Bezruče v rodinách stále přetrvává – ať už jde o otázku autorství Slezských písní, nebo jeho vztah k Dodě Bezručové, druhé velké životní lásky. Ta mu byla oporou i v nejtěžších chvílích, kdy byl za Rakouska vězněn

INZERCE FMP 2207/01

Spolek Sousedé z Horních Domaslavic a domaslavická farnost vás zvou na unikátní akci z cyklu TO NEJLEPŠÍ Z DOMASLAVIC

11. října 2025

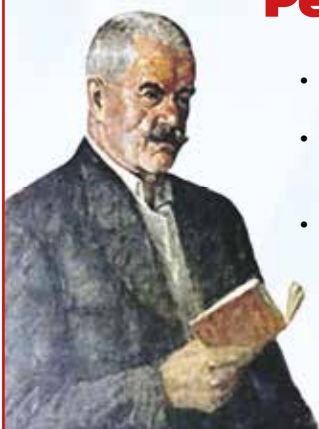
Petr Bezruč se vrací do Domaslavic

Věděli jste, že:

- V roce 1889 ve škole u kostela působil podučitel Karel Halfar, který zemřel na otravu uhelným plynem a 4. března téhož roku byl pohřben na místním hřbitově?
- Bylo to v době, kdy na domaslavické škole byl nadučitelem Jan Špetla a farářem Jan Ježíšek, ten se osobně znal s Petrem Bezručem, který jej v Domaslavicích několikrát navštívil.
- Petra Bezruče tragédie mladého učitele nenechala chladným a vytvořil báseň Kantor Halfar, která je součástí Slezských písní.

Ve Slezských písních je rovněž i báseň Domaslovice.

„Už 720 let jsme Sousedé“

kvůli protihabsburským básním a hrozil mu trest smrti. Po druhé světové válce ho prosila o pomoc, aby její rodina nemusela odejít s ostatními Němci z republiky. Přestože byl tehdy známou osobností a mohl díky svému postavení zasáhnout, neudělal nic. A když Doda v roce 1955 zemřela, napsal rodině krátký dopis s téměř cynickým veršem: „Sdílím s vámi váš krutý žal, nebožku jsem také znal.“ Vlastně se ani nedívám, jak na jeho osobu nazírají.

Měl jste možnost hovořit s historiky, literárními vědci i potomky lidí, v jejichž životech sehrálo setkání s Bezručem významnou roli. Jaký jste si na základě těchto poznatků a svědectví vytvořil na básníka svůj osobní názor?

Myslím si, že v životě není nic černobílé. Indicie, že se Bezruč nechal inspirovat Ondřejem Boleslavem Petrem, Dodou Bezručovou či Janem Petrem, prvním

Spolupráci s farářem Janem Vechetou na přípravě výstavy si Jan Gajda nemůže vynachválit.

místeckým právníkem, mají svou logiku. V kraji strávil pracovně jen dva roky, na rozdíl od nich však díky českým školám ovládal perfektní češtinu. Společně vyseďávali v hospodách, pili, milovali stejné ženy, hory i karetní hry. Na

Zlatníku vyslechl příběh o Maryce Magdonové – přepsal jej a přebásnil. Opravoval také verše Ondřeje Petra, které byly v syrovém stavu, a převáděl je do literární podoby. Náměty si bral, podobně jako Erben či Němcová, kteří

čerpali z lidových pohádek a pověstí. I Ježíšek mu vyprávěl příběh domaslavického kantora Halfara – Bezruč sice nebyl jeho autorem, ale dal mu styl, sílu i rým.

Něco může napovídat i jeho pseudonym. Vlastním jménem byl Vladimír Vašek, přesto vydal Slezské písně pod jménem Petr Bezruč. Petr a Bezručschová – dva možní autoři krásných básní. On sám tuto teorii později vehementně popíral, ale vnučka Dody má jasno – autorkou lyrických básní ze sbírky byla její babička. Úvahy o autorství posiluje i epitaf, který se na jeho hrobě objevil až před několika lety: „Až v den soudu přísný soudce stane, až roh svolá všechny duše břeškný, nevcházej v soud se svým rabem pane, jehož život temný byl a teskný.“ Proč „temný a teskný“? Snad proto, že si básně přisvojil? Odpověď už se nikdo nedozví – a možná je to tak dobře. Jistě je jedno – byl to velký básník. Jediná osobnost světoznámého věhlasu s osobním vztahem k Domaslavicím. ■

Silnice 17. listopadu uzavřena

Skoro kilometr dlouhý úsek ulice 17. listopadu v Místku se od 1. září na několik týdnů úplně uzavřel. Důvodem je rozsáhlá rekonstrukce mezi sjezdem od Baumaxu a křižovatkou s Ostravskou ulicí. Oprava za téměř 20,5 milionu korun půjde z rozpočtu Moravskoslezského kraje.

Řidiči i cestující se musí připravit na komplikace. Uzávěra se dotkne také autobusových linek 865 305, 865 315 a 865 316, které přejdou na výlukové jízdní řády.

„Obvyvatelé se ale k domovům dostanou, stejně jako technické služby a firmy v okolí. Ostatní řidiči musejí využít objížďky, které budou jasně označené. V první etapě, během září a října, zůstane částečně přístupný sjezd ze 17. listopadu k čerpací stanici PRIM a k prodejně pracovního oblečení. Od začátku listopadu se ale uzavře i ten,“ vysvětluje náměstek hejtmana pro dopravu Radek Podstawka.

Objížďná trasa povede ulicemi Beskydská, Příborská, Janáčkova a Ostravská. Podle smlouvy by se měly práce ukončit do 30. listopadu 2025. Do té doby si budou muset motoristé zvyknout na objížďky a omezení. ■

Další místo pro živou přírodu u Dětmarovic

Český svaz ochránců přírody zdárně pokračuje ve své bohubílé činnosti, kdy se mu podařilo v srpnu vykoupit dalších 0,49 ha lužního lesa na Karvinsku v lokalitě řeky Olše u dětmarovické elektrárny. Lužní les nazývaný V Lyngu ochraňuje stovky druhů vzácných brouků, z nichž 42 druhů je zapsaných v tzv. Červeném seznamu (soupisu neohroženějších druhů České republiky).

Lužní les z větší části vyrostl před zhruba 60 lety samovolně a dále se vyvíjejí více méně bez zásahů člověka. Jeho součástí jsou i mnohem starší stromy, které kdysi rostly na mezích. Spolu s přilehlými loučkami, starým sadem a místy neregulovaným břehem řeky tvoří přírodní velmi hodnotné území, které poskytuje zázemí broukům s velmi poetickými či kuriózními jmény, jako větevníček, huňatoštítník, hubokaz, topolníček, pýchavkovník, lesklec, houbožrout, vějířník, lejnomil, kůrař nebo spuchřelík. Ale samozřejmě i broukům jmen známějších jako střevlíci, drabčáci, potemníci či mandelinky. Lužní les V Lyngu je ale také domovem mnoha druhů ptáků, mimo jiné zde hnízdí i orel mořský, a dokonce je zde možno slyšet slavíky.

Lužní les V Lyngu je také domovem kriticky ohroženého lesklece.

Necitlivé zásahy by mohly toto přírodní bohatství snadno zničit. Proto zde Český svaz ochránců přírody v rámci své kampaně Místo pro přírodu pozemky postupně vykupuje. Celkem v této lokalitě vlastní a spoluvlastní již téměř 16 hektarů. Výkup se uskutečňuje díky dobrovolným příspěvkům dárců, kteří podporují veřejnou sbírku Místo pro přírodu, a také díky příspěvku na výkup této lokality, který poskytla ČSOB v rámci spojenecké sbírky „ČSOB šlape pro ČSOP“. Letní výzva kampaně Místo pro přírodu dále pokračuje mimo jiné na výkup pozemků na Líšné v Pootaví, kde se vyskytují vzácné druhy motýlů, nebo na ornitologicky velmi

významných Sedmihorských mokřadech v Českém ráji. Místa pro přírodu jsou lokality ve vlastnictví Českého svazu ochránců přírody, obvykle vykoupené v rámci stejnojmenné veřejné sbírky. Český svaz ochránců přírody jako vlastník zaručuje jejich trvalou ochranu a péči o ně. V současné době je takto chráněno 212 hektarů pozemků na 58 lokalitách po celé České republice. Koordinátorem kampaně Místo pro přírodu je Jan Moravec, tel.: 777 063 340, e-mail: jan.moravec@csop.cz.

Více informací o těchto výkupy a možnostech, jak pomoci, na webu. ■

www.mistoproprirodu.cz